

Cultuur

'Kings of war': gruwelijk en groots **PAGINA D14**

VOOR TRAILERS & AGENDA ZIE WWW.FILMNUITGAAN.NL

Electropunks The Prodigy geven op 18 november een vette show in @ZiggoDome! Check [@mojoconcerts](http://mojo.nl/theprodigy)

'FIETSEN NAAR DE MAAN' TERUG

De film *Fietsen naar de maan*, vijftig jaar lang vergeten, is gerestaureerd en vanaf 28 juni in Eye in de oorspronkelijke versie te zien. Een prachtig tijds-

beeld over de nog lege en vervallen stad. Het verhaal over de drie broers die als schilder, agent en schroothandelaar naar het geluk zoeken

maar telkens desillusies meemaken is aanleiding voor de film. Maar de hoofdrol in de film is de stad Amsterdam met de sfeer van de gehavende

binnenstad, de Waterloopleinbuurt, de Jordaan, de Valkenburgerstraat, de sfeer van het leven in de stad voordat Amsterdam sterk ging veranderen.

De film van Jef van der Heijden, regie en scenario, en producent P. Hans Frankfurter, verschijnt ook op dvd. INFO: EYEFILM.NL

Na vijftig jaar gerestaureerd

Klein en intiem vaak groots en meeslepend tijdens festival op Terschelling

Oerol is overal

DE CULTURELE HARTENKLOP VAN NEDERLAND IS TOT EN MET KOMENDE ZONDAG het best voelbaar op Terschelling. Theatermakers, muzikanten en beeldend kunstenaars hebben zich het Friese Waddeneiland toegeëigend tijdens het Oerol Festival, dat jaarlijks zo'n 50.000 bezoekers trekt.

door Marco Weijers

Oerol betekent 'overal' in Terschellings dialect. Het is een naam die de lading dekt, want het festival drukt deze dagen een stempel op het hele eiland, van West tot Oosterend. Waarbij het aanbod uiteenloopt van groot-schalig spektakel tot meer bescheiden producties.

Doet het formaat ertoe? De 34e editie van het Oerol Festival wekt wel die indruk. Al moet daaruit niet de conclusie worden getrokken dat groter per definitie beter is. Juist voorstellingen die klein en intiem zijn, blijken dit jaar op hun eigen bescheiden manier groots en meeslepend. En aan de andere kant van het spectrum slaat groot soms dood. Om uiteenlopende redenen.

Lutine van Orkater, gespeeld op het strand bij Paal 8, kampt niet met dat probleem. Geert Lageveen, Leopold Witte en muzikant Erik van der Horst lieten zich voor deze fijne muzikale vertelvoorstelling inspireren door een Engels goudschip dat in 1799 verging voor de kust van Terschelling. Het idee dat er van de bodem van de zee miljoenen konden worden opgevoerd, genereerde de meest wilde plannen. Metalen torens werden afgezonken, zandtorpedo's afgevuurd, een Zuid-Afrikaanse Zoeloe met een neus voor goud inge-

schakeld. De acteurs doen kleurrijk verslag van al die mislukte bergingen, met uitzicht op de zee die de schat van de Lutine nog altijd niet heeft prijsgegeven.

Ook in een andere voorstelling van Orkater, gemaakt in samenwerking met Via Berlin, biedt de zee een toepasselijk decor. We zien hoe een vluchteling (Gerindo Kartadinata) allerlei hindernissen moet nemen om het 'beloofde land' te bereiken. Uiteindelijk wacht hem de grens, die met tromgeroffel en het gejanek van een zingende zaag wordt verdedigd door componist en muzikant Sytze Pruikisma.

Op een paar aardige beelden na levert dat weinig interessants op. *Dead end* laat te weinig over aan de verbeelding. Van regisseur Dagmar Slagmolen zijn we beter gewend.

Waar in *Dead end* de interpretatie min of meer wordt gedictieerd, laat regisseur *Jetse Batelaan* in de herneming van *REUZEN* juist weer te veel in het midden. Gijs Naber en Anneke Sluimers worstelen in dit stuk in wisselende reuzengedaanten met het ouder-schap en met de angst hun kind te verliezen. Het dromerige duinlandschap in deze voorstelling van Artemis en het Ro Theater is prachtige en wordt op een film-sche manier uitgebeeld, maar de verschillende tafereel missen samenhang en vaak ook een duidelijke pointe. Dat de dialogen op rijm het niveau hebben van een gemiddeld sinterklaasgedicht, helpt evenmin.

Veel fijner is het om je te laten onderdompelen in de

Aanbod is zeer uiteenlopend

prachtige poëzie van Jan Jacob Slauerhoff (1898-1936), door Margje Wittermans gebruikt in *VluchtGoud*. De Friese actrice en zangeres voelt zich verwant met de dichter. Vooral door zijn verlangen naar de zee en door zijn overtuiging dat het leven ten volle geleefd moet worden, ook al traant het hart aan de achterboeg. Samen met Groninger Remco Sietsema op trekharmonica

verwarmt Wittermans het publiek in het minuscule West-End Theater met een ontroerend, intiem en heel persoonlijk optreden. Mediapersoonlijkheid Carrie uit Rotterdam gebruikt in *De Boskat* ook aangrijpende persoonlijke elementen, verweven in een verhaal over een borddeel dat met sluiting wordt bedreigd. Marline Williams geeft met zwier gestalte aan

de hoerenmadam. Mark Lotterman en rapper D-Luzion spelen haar minnaar en haar zoon. In deze lichtvoetige muziektheatervoorstelling met inhoud. Bij het Belgische Circus Ronaldo valt er in *Fidelis Fortibus* weinig meer te kibelen. Op de clown na zijn alle andere artiesten tragisch aan hun einde gekomen. Tegenstribbelend geeft Ronaldo het begrip 'eenmanscircus' vervolgens

charismatische voorganger, heuse gebedsgenezingen en een Jezus-figuur die niet met zich laat sullen. Dat wordt dus knokken. Bij het Belgische Circus Ronaldo valt er in *Fidelis Fortibus* weinig meer te kibelen. Op de clown na zijn alle andere artiesten tragisch aan hun einde gekomen. Tegenstribbelend geeft Ronaldo het begrip 'eenmanscircus' vervolgens

nieuw inhoud. Knap, amusant en tegelijk ook grenzeloos weemoedig. Heel bijzonder is *Promenade - Urban Fate Tourism* van het Hongaarse gezelschap Stereo Akt-Artus Company. Zij nemen het publiek mee in een bus over het eiland en laten de passagiers nieuwsgierig en vol verwondering naar buiten kijken. Engelse teksten en muziek voorzien deze thea-

terervaring via een koptelefoon van een soundtrack, terwijl zich buiten een verhaal ontrolt. Maar wie zijn de acteurs en wat zijn toevallige passanten? Shakespeare schreef al dat de wereld een speeldoel is en alle mensen slechts acteurs. *Promenade* maakt dat idee op sublieme wijze concreet. Wie nog naar Oerol afreist, mag deze bus besluit niet missen.

YoungGangsters speelt 'Guess who's back!' FOTO'S NEEKE SMIT

DERDE EDITIE 'STILTEFESTIVAL' IN BREDA

'Fantasie maakt leven draaglijk'

door Maaike Staffhorst

De derde editie van het tweejaarlijkse Internationaal Stiltefestival, dat morgen opent in Breda, is nog groter en diverser dan de vorige edities. Artistiek directeur en choreograaf Jack Timmermans heeft weer een mooie mix van dans-, mime-, poppen- en schimmenspelvoorstellingen samengesteld. Het aanbod richt zich speciaal op kinderen en hun familie.

„Er wordt geen woord gesproken”, benadrukt hij. „Dat hoeft ook niet want we willen de verwondering toelaten en de fantasie van het publiek opwekken. Fantasie maakt het leven immers draaglijk.” Niet dat Timmermans een zwartkijker is, maar hij vindt theater voor volwassenen over het algemeen nogal zwartgallig. „Kindervoorstellingen zijn positiever geladen, hebben meer humor en vaker een hoopvol einde. En ze

'Hihahuttenbouwers' is typerend voor de speelsheid van Jack Timmermans. FOTO HANS GERRITSEN

prikkelen de verbeelding.” Al twintig jaar reist Timmermans met zijn dansgezelschap De Stilte de wereld over. In het buitenland zag hij regelmatig voorstellingen die hij graag naar ons land wilde halen. Met zijn festival lukt dat nu. De meeste producties zijn geschikt voor publiek vanaf 2 jaar. „Maar er zijn ook 16+ voorstellingen.” Zo kunnen we de Finse

dove rapper Signmark samen met de band Knarsetand muziek in gebaren zien vertellen. Choreografe Katja Gräsli doet daar nog een schepje bovenop door gebarentaal in dans om te zetten. *Shadow Games* is volgens de organisator een humorvolle, moderne dansvoorstelling over drie bizarre karakters in een surrealistische kantoorwereld die willen ontsnappen aan hun grijze, saaie dagelijkse leven. En Kroatische theatermakers brengen met een levensgrote robot in *JA BUKA!* een nieuwsgierigmakend programma over hoe technologie in elkaar zit.

„De voorstellingen hebben allemaal meerdere lagen”, legt Timmermans uit. „Die je vanuit je eigen belevingswereld kunt ervaren.” Hij heeft ook nog een aantal randactiviteiten naar Breda gehaald, zoals het kleurrijke doolhof Luminarium Mirazozo van Architecten of Air. Hierin kan jong en oud dwalen door een opblaasbaar gangenstelsel. Je komt in wonderlijke kamers terecht waar je kunt chillen en weg-dromen. „Er zijn geen woorden nodig om in een heel andere wereld te kunnen zijn.”

Info: stiltefestival.com

'Luminaria' zijn opblaasbare objecten van de Architecten of Air. FOTO JOHN OWENS

